

СТАНОВИЩЕ

за научната дейност на

доц. д.и.н. **ВИОЛЕТА ЕВГЕНИЕВА НЕШЕВА**,

участник в конкурс на НАИМ-БАН за заемане на

академичната длъжност “професор” (ДВ, бр. 58/30 юли 2010 г.)

от доц. д-р **МАРГАРИТА ТОДОРОВА ДЕЯНОВА-ВАКЛИНОВА**

Обявяването на конкурс за професор по средновековна археология в НАИМ се налага от една страна, от сериозния недостиг на високотитулувани кадри в областта на средновековната археология в състава на специализираната секция на НАИМ, което се отразява на нейното нормално функциониране и от друга страна – от появата на потенциален кандидат от нейния състав, който може да вземе участие в конкурса.

Единствен кандидат явил се по конкурса след обявяването му(ДВ, бр.58/30.07.2010) е **Виолета Евгениева Нешева**, доцент в същата секция и притежаваща научната степен „доктор на историческите науки”. Не се забелязват нарушения на предвидените процедури по ЗРАСРБ и документацията по конкурса, подадена от кандидата.

Вече 40 години Виолета Нешева присъства в археологическата наука със своите проучвания на археологически обекти от Средновековието, като ръководител и участник в научни проекти, с многобройни публикации и като преподавател в НБУ, Славянския и Пловдивския университет. Нейната активност е разностранна и резултатът ѝ е впечатляващ. В предложената към конкурса документация кандидатът се явява с пет монографични изследвания (четири самостоятелни, едното от които под печат и участие в една колективна монография, отбелязано като студия), още 5 студии и ред статии, научни съобщения, статии в енциклопедии и в АОР на НАИМ, които вкарват в научен оборот значим археологически материал, резултат на нейни собствени открития или върху материал, предоставен ѝ от откривателите или разглеждат и предлагат нови тези, интерпретации или реинтерпретации и хипотези върху проблеми, съчинения, в които се подлагат на анализ, синтез и обобщения значими открития на историческата наука (общо 124).

През 1987 г. В.Нешева придобива научното звание ст.н.с.ІІ ст.(доцент) и през 2009 г. защитава степента „доктор на

историческите науки”. От този период над 20 години датират най-значимите ѝ изследвания и публикации, които бележат сериозен възход по отношение на научното израстване на изследователя и качествено нови характеристики на продукцията. Нараства продукцията с обобщителен характер и предлагането на нови тези все във връзка с основната тема на нейните изследвания „Средновековният град в българските земи” . Авторитетността и оценката на изследователската ѝ дейност личат, когато се хвърли поглед към честото цитиране на нейните трудове от други изследователи по различни въпроси (Предложените 144 цитирания, разбира се, не показват напълно популярността на изследванията ѝ сред научните кръгове и това е невъзможно поради липсата на единен индекс и организирана система за извличане и оценка на тази информация и известната случайност при откриването на цитирания)

Безспорно най-значими и най-важни са нейните изследвания – теренни и обект на публикации, свързани с Мелник. На тях са посветени части и цели книги от поредицата Мелник и томът „Мелник”, защитен като труд за присъждане на научната степен „Доктор на историческите науки”. 53 от заглавията в продукцията ѝ са свързани с Мелник и различни аспекти на неговата история, паметници, култура и новите открития. Така се ражда и първият обобщителен труд върху средновековен град на територията на България, като се имат предвид данни с различен характер, засягащи историята на обитаване на мястото и територията му между IV в пр.н.е. и XVIII в.

В. Нешева проявява траен интерес изобщо към изследването на селищата, особено между XI - XIV в. Тя прави нещо, на което трудно се решават археолозите, за които особено значение има контекстът на откритието на терена. Особена трудност и голяма отговорност е да се публикуват резултати от проучванията на терена на други изследователи. Така често за науката остават загубени много ценни и важни открития, които не влизат по една или друга причина в научен оборот, публикувани от проучвателите си . В.Нешева отговорно се заема с тази задача и благодарение на това се появяват нейните публикации за Червенските находки и за площада на Царевец в Търновград, за което аз лично като ръководител на проучванията, съм ѝ особено благодарна.

Нейните интереси към различни аспекти на селищното развитие и култура през Средновековието включват и заниманията ѝ с Преслав или Карасура.

Не бива да се подценява и факта, че първите сериозни занимания в науката на В.Нешева бяха свързани с облеклото и

накита на средновековния българин – тема на нейната защитена с успех докторска дисертация. В това отношение нейните приноси са безспорни и тя не изоставя тази тематика и до днес, давайки своите приноси в изследванията. Може да се каже, че В.Нешева е разностранен изследовател на всички прояви на живота за толкова важния период за историята на културните явления на българското средновековие, особено за периода XI-XIV в.

Нейните приноси са значими, особено когато стане дума за манастирското строителство и паметниците, свързани с култовете към светците – занимания, толкова свързани с откритията и на терена, колкото и с показаното ѝ познание в тази насока.

В. Нешева има отношение към една друга дейност, която за известно време я постави пред отговорностите да ръководи дейността на музея в НАИМ и във връзка с това тя показва качества. Затова следва да се посочат и връзките ѝ с НИМ, РИМ-Благоевград, В.Търново, Несебър, Плевен, Русе, с които тя си сътрудничи по различни музейни въпроси. И тук искам да отбележа, че тя бе тази, която създаде и бе първия завеждащ на Националния научен архив на археологическите проучвания в НАИМ, който е едно от значимите постижения в организацията на науката ни.

Активната ѝ дейност като преподавател в обучението по история и археология и за създаването на нови кадри в археологията продължава почти 20 години успешно и много от студентите ѝ и ръководените от нея докторанти вече са активно действащи в науката.

Целият професионален живот на Виолета Нешева е свързан с Националния археологически институт с музей, в който тя е давала приносите си и е показала качества, както в научната си дейност, така и в организацията на научната дейност (тя е и ръководител и член на екипи, спечелили финансиране по проекти на национално и международно ниво). С дейността си тя има безспорна роля за издигане нивото и престижа на институцията, към която принадлежи. Свидетел съм на всеки от етапите в развитието ѝ като учен и познавам основно всяко от постиженията ѝ.

Ценя достойнствата ѝ като изследовател и специалист, направил едни от най-значителните приноси за българската археология в областта на Средновековието през последните десетилетия.

Затова си позволявам да предложа на членовете на научното жури да предложи на Научния съвет на Националния археологически институт с музей при БАН да вземе решение за

заемане на академичната длъжност „професор” от доктора на историческите науки Виолета Евгениева Нешева.